

Písenné podání za stranu stěžovatele

Usafa Hudea proti Agnoské republice

Registrační číslo: B

Gymnázium Zlín – Lesní čtvrť

1. Skutkový stav

- 1.1. Stěžovatelem je pan Usafa Hudea (identifikační číslo žadatele: 94586). Stěžovatel je státním příslušníkem Syrské arabské republiky. 11. září vycestoval z Homsu, města, kde bydlel, po náletu spojeneckých vojsk, kdy byl zničen jeho dům. Odešel, neboť se obával o svůj život kvůli přibližujícím se jednotkám Islámského státu.
- 1.2. 10. října byl stěžovatel vysazen převaděčem, kterému předal 2500€, v Řecku. Přešel a byl přepraven přes Srbsko a Maďarsko, tedy tranzitní země, až na hranice s Agnoskou republikou. Zde učinil prohlášení, ze kterého vyplývalo, že chce požádat o udělení mezinárodní ochrany, aby se mohl v Agnoské republice usadit, dokud v jeho rodné zemi panuje válka. Předložil neplatný cestovní pas, neboť jeho platný cestovní pas byl zničen během náletů. Po dvou měsících po podání žádosti přišlo stěžovateli rozhodnutí ministerstva, kterým bylo zamítnuto udělení mezinárodní ochrany panu Hudeovi.
- 1.3. Výše uvedená skutečnost porušuje mezinárodní smluvní závazky Agnoské republiky, a proto namítáme porušení článku 3 (zákaz mučení) a článku 2 Protokolu 4 (svoboda pohybu) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen *Úmluva*).

2. Namítaná porušení Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

2.1. Porušení článku 3 Úmluvy

2.1.1. Navrácení (*refoulement*) je definováno jako situace, „*když uprchlík, nebo žadatel o azyl, jímž může uprchlík být, je podroben, přímo či nepřímě, takovým krokům pro návrat, budít to ve formě zamítnutí, vyhnání (atp.) na území, kde jsou [uprchlíkovi] svoboda a život vystaven nebezpečí*“¹. Z tohoto důvodu navrácení stěžovatele zpět do Sýrie by porušilo článek 3 Úmluvy, který stanoví, že „*[n]ikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu*“.²

2.1.2. Nebezpečná a komplikovaná situace v Sýrii znemožňuje jednoznačně určit, že by stěžovateli byly zajištěny základní lidské svobody a práva. Nemůžeme ani zcela jednoznačně stanovit, že stěžovatel nebude dokonce ohrožen na životě. Je neoddiskutovatelné, že režim Islámského státu, zabíjeje prokazatelně nevinné občany

¹ cit. dle: UNHCR Note on the Principle of Non-Refoulement. In: *Refworld* [online]. © UNHCR 2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.refworld.org/docid/438c6d972.html>

² cit. dle: Evropská úmluva o ochraně lidských práv. In: *European Court of Human Rights* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf

západních evropských států, nevykazuje znaky, které by se daly označit za mírumilovné, respektující práva a svobody nebo demokratické. Generální tajemník nevládní Organizace spojených národů (dále jen OSN) tvrdí, že válka v Sýrii přináší s sebou „*smrt masovými vraždami a nepopsatelným mučením je široce rozšířena* [smrt]“.³

2.1.3. Úmluva, konkrétně ve článku 3, který hovoří o tom, že „*nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu*“, výslovně nezakazuje navrácení (*refoulement*), avšak precedenční právo Evropského soudu pro lidská práva (dále jen ECHR) ano.⁴ Taková argumentace byla použita především v případě *Soering v. the United Kingdom* (1989), kdy Spojené státy Americké požádaly Spojené království o vydání (*extradici*) zločince zpět do USA, kde mu hrozil trest smrti, přičemž ECHR rozhodl, že takové vydání by porušovalo článek 3, který podle názoru soudu nesmí být v žádném případě porušen⁵. Dynamické rozšíření interpretace článku 3 Úmluvy i na *refoulement* bylo poprvé použito v případě *Vilvarajah and others v. the United Kingdom* (1991). Soud shledal, že hodnocení situace musí reflektovat stav v zemi, do které se má daná osoba navrátit a osobní a zdravotní stav žadatele.⁶ Toto bylo potvrzeno i v roce 2010 v případě *Khodzhayev v. Russia*.⁷

2.1.4. Orgány Agnoské republiky tak jednaly v rozporu s mezinárodním právem, když odmítly poskytnout doplňkovou mezinárodní ochranu stěžovateli, protože tím ho vystavily nebezpečí podrobení mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení.

2.1.5. Zásada *non-refoulement* se objevuje dále v mnoha dalších mezinárodních právních dokumentech, jimiž je Agnoská republika vázána. Článek 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků stanoví, že „*[ž]ádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice země, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.*“⁸ Právní dokumenty Evropské unie zavazují Agnoskou

³ cit. dle: PAN KI-MUN. Crisis in Syria: Civil War, Global Threat. In: *United Nations* [online]. 2014 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.un.org/sg/articles/articleFull.asp?TID=140&Type=Op-Ed&h=0>

⁴ viz. např.: WOUTERS, Cornelis Wolfram. *International Legal Standards for the Protection from Refoulement* [online]. 1. vydání. Intersentia, 2009 [cit. 2016-03-12]. ISBN 978-90-5095-876-9, str. 187. Dostupné z: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/13756/000-wouters-B-25-02-2009.pdf?sequence=2/>; Cornelis Wouters je vyšší poradce uprchlického práva (*senior refugee law advisor*) na Oddělení mezinárodní ochrany Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (*Division of International Protection of UNHCR*) v Ženevě, viz: *International Legal Standards for the Protection from Refoulement*. In: *Intersentia* [online]. Cambridge, United Kingdom: Intersentia Ltd, 2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://intersentia.com/en/international-legal-standards-for-the-protection-from-refoulement.html>

⁵ viz: *Soering v. United Kingdom*, rozsudek ECHR ze dne 7. 7. 1989, stížnost č. 14038/88, (odst. 88).

⁶ viz: *Vilvarajah and others v. the United Kingdom*, rozsudek ECHR ze dne 30. října 1991, stížnost č. 13163/87; 13164/87; 13165/87; 13447/87; 13448/87, odst. 108.

⁷ *Khodzhayev v. Russia*, rozsudek ESLP ze dne 12. 5. 2010, stížnost č. 52466/08, odst. 89

⁸ cit. dle: Úmluva o právním postavení uprchlíků. In: *OSN Česká republika* [online]. 1951 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>

republiku vrátit „žadatele do bezpečné třetí země v souladu s pravidly a zárukami stanovenými ve směrnici 2013/32/EU“.⁹

2.2. Porušení článku 2 Protokolu 4

2.2.1. Článek 2 Protokolu 4 Úmluvy stanoví, že „každý, kdo se právoplatně zdržuje na území některého státu, má na tomto území právo svobody pohybu a svobody zvolit si místo pobytu.“¹⁰ Stěžovatel se z obavy o svůj život rozhodl opustit Sýrii a právoplatně odcestoval do Evropské unie. Stěžovatel má jako všichni lidé právo svobody pohybu a právo zdržovat se na určitém území, které mu nikdo nemůže upřít.

2.2.2. Stěžovatel si je vědom faktu, že při vstupu do Agnoské republiky nedržel ve svém vlastnictví cestovní pas platný či odpovídající mezinárodním právním úpravám. Nabídl se však úřadům a orgánům Agnoské republiky při zjišťování své pravé identity. Platný cestovní pas Syrské arabské republiky nemohl stěžovatel použít, neboť o něj přišel při náletech spojeneckých armád. Stěžovatel se rozhodl z obavy o svůj život dát všechny své úspory převaděčům, kteří mu za ně poskytli neplatné cestovní doklady, bez nichž by nemohl být převezen do Řecka.

2.2.3. V takových případech může být použita dikce Úmluvy o právním postavení uprchlíků, kterou je Agnoská republika vázána, kdy ve smyslu článku 27 této Úmluvy „Smluvní státy vystaví osobní doklad každému uprchlíkovi, který se nachází na jejich území a nemá platný cestovní doklad.“¹¹

3. Právní úprava Agnoské republiky

3.1. Stěžovateli byla ke dni 14. 6. 2015 zamítnuta žádost o udělení doplňkové ochrany z důvodu uvedeného v § 7 odst. 1 písm. d) zákona č. 321/2014 Sb., o azylu (dále jen zákon o azylu) poté, co se nepodařilo prokázat, že by žadatel splňoval podmínky pro udělení azylu podle § 4 zákona o azylu.¹²

3.2. Agnoská republika se obává, že by udělením doplňkové ochrany ohrozila svou státní bezpečnost. Svou obavu opírá o fakt, že stěžovatel předložil padělaný cestovní pas, a proto se domnívá, že stěžovatel by mohl být příslušníkem teroristické skupiny.

⁹ cit. dle: EVROPSKÁ UNIE. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 604/2013: kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (přepřacované znění). In: *Úřední věstník Evropské unie*. ročník 2013, L 180/31.

¹⁰ *Evropská úmluva o ochraně lidských práv* [online]. In: . [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf

¹¹ *Úmluva o právním postavení uprchlíků: čl. 27* [online]. In: . [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>

¹² Rozhodnutí Ministerstva vnitra Č. j. MV – 532671 – 2015 ze dne 14. 6. 2015

- 3.3. Možnost, že by stěžovatel mohl být teroristou, anebo že by jakýmkoliv jiným způsobem ohrožoval Agnoskou státní bezpečnost, vyvrací fakt, že stěžovatel je ochoten spolupracovat na prokázání své totožnosti. Dá se předpokládat, že pokud by byl stěžovatel skutečně terorista, snažil by se tomuto procesu zabránit nebo co nejvíce ztížit práci vnitrostátním úřadům Agnoské republiky. Stěžovatel tak dokazuje, že k žádosti o mezinárodní ochranu jej donutila obtížná životní situace, do které jej dostala občanská válka v Sýrii a také to, že není teroristou, nýbrž obětí terorismu.
- 3.4. Takové chování vyvrací obavy, že by stěžovatel měl zájem na ohrožení státní bezpečnosti Agnoské republiky, a proto jsme toho názoru, že má právo na udělení doplňkové ochrany podle § 5 zákona o azylu.¹³

4. Závěr

- 4.1. Jednáním Agnoské republiky bylo zasaženo do práv stěžovatele, když Agnoská republika bez ohledu na mezinárodní právní úpravu odepřela stěžovateli udělit mezinárodní ochranu.
- 4.2. Počináním orgánů Agnoské republiky došlo k porušení článku 2 Protokolu 4 Úmluvy, který hovoří o právu stěžovatele zdržovat se na území Agnoské republiky. Navrácením stěžovatele do Sýrie by stát ohrozil nejen jeho život, neboť by jej vrátil do země sužované občanskou válkou, ale i narušil jeho svobodu pohybu, kterou mu článek 2 Protokolu 4 Úmluvy poskytuje. Agnoská republika vychází ze situace, kdy stěžovatel předložil neplatný cestovní doklad, ovšem v tomto případě porušila článek 27 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, podle které je povinna vystavit uprchlíkovi platný cestovní pas, neboť stěžovatel o svůj přišel, když byl jeho dům vybombardován.
- 4.3. Svým jednáním Agnoská republika dále porušila článek 3 Úmluvy v tom smyslu, že vystavila stěžovatele možnosti nelidského zacházení. Tuto problematiku již řešila dřívější judikatura ECHR, která ve výše diskutovaných případech rozhodla tak, že účinnost článku 3 byla rozšířena i na princip nenavrácení (*non-refoulement*). Tento princip je dále zakázán v dalších mezinárodních smlouvách a dohodách jako například v Úmluvě o právním postavení uprchlíků nebo ve společném právu Evropské unie. Vzhledem k faktu, že Agnoská republika je smluvní stranou Úmluvy a dále se dobrovolně zavázala dalšími mezinárodními právními dokumenty, stěžovatel považuje její jednání za protiprávní. Pokud by byl stěžovatel navrácen do své vlasti, kde zuří válka, došlo by k porušení zásady *non-refoulement*, a tudíž i článku 3 Úmluvy.

¹³ Zákon o azylu č. 321/2014, ve znění pozdějších předpisů

Seznam zdrojů:

Evropská úmluva o ochraně lidských práv [online]. In: . [cit. 2016-03-17]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf

Evropská úmluva o ochraně lidských práv. In: *European Court of Human Rights* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf

EVROPSKÁ UNIE. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 604/2013: kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (přepřacované znění). In: *Úřední věstník Evropské unie*. ročník 2013, L 180/31.

International Legal Standards for the Protection from Refoulement. In: *Intersentia* [online]. Cambridge, United Kingdom: Intersentia Ltd, 2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://intersentia.com/en/international-legal-standards-for-the-protection-from-refoulement.html>

Khodzhayev v. Russia, rozsudek ESLP ze dne 12. 5. 2010, stížnost č. 52466/08, odst. 89
PAN KI-MUN. Crisis in Syria: Civil War, Global Threat. In: *United Nations* [online]. 2014 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.un.org/sg/articles/articleFull.asp?TID=140&Type=Op-Ed&h=0>

Soering v. United Kingdom, rozsudek ECHR ze dne 7. 7. 1989, stížnost č. 14038/88

Úmluva o právním postavení uprchlíků. In: *OSN Česká republika* [online]. 1951 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>

UNHCR Note on the Principle of Non-Refoulement. In: *Refworld* [online]. © UNHCR 2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.refworld.org/docid/438c6d972.html>

Vilvarajah and others v. the United Kingdom, rozsudek ECHR ze dne 30. října 1991, stížnost č. 13163/87; 13164/87; 13165/87; 13447/87; [13448/87](#), odst. 108

WOUTERS, Cornelis Wolfram. *International Legal Standards for the Protection from Refoulement* [online]. 1. vydání. Intersentia, 2009 [cit. 2016-03-12]. ISBN N 978-90-5095-876-9. Dostupné z: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/13756/000-wouters-B-25-02-2009.pdf?sequence=2/>